

KAMPEN OM MENNESKET

Af HANNE LØNGREEN, INSTITUTLEDER FOR
INSTITUT FOR UDDANNELSE OG PÆDAGOGIK (DPU),
AARHUS UNIVERSITET

Arv eller miljø? Biologi eller kultur? Hvad danner et menneske? Spørgsmålet er lige så gammelt som mennesket selv. Alligevel er spørgsmålet igen kommet på dagsordenen.

'Konstruktivisme' og 'biologisme' er to vidt forskellige fortællinger om mennesket og to af tidens mest indflydelsesrige paradigmer inden for humaniora. Gennem flere årtier har en kulturel og social forståelse af mennesket præget den pædagogiske forskning – og det gør den stadig i dag – men i det nye årtusinde er en biologisk fortælling vokset frem, og den betoner, at mennesket er et biologisk og neurologisk væsen.

Takket være stadig mere raffinerede hjerne-scanninger og nye teknologier er vi kommet meget tættere på hjernen. Vi ved ganske enkelt mere om, hvad der foregår i hjernen. Og den viden forpligter. Nu hedder det ikke kun »ansvar for egen læring«. Vi får også et »ansvar for

»Selv tilhører jeg den sidste fløj, som ikke ser hjernemennesket som en trussel mod pædagogikken, men som et vigtigt bidrag til forståelsen af mennesket. **Neurologien og den biologiske fortælling om mennesket aflyser ikke pædagogikkens fremtid.**«

egen hjerne«. Som den britiske sociolog Nikolas Rose udtaler i dette nummer af Asterisk:

»Vi har alle fået ansvar for at forstå, hvordan vores hjerne påvirker os, og hvilke fremtidige

muligheder og risici den rummer. Og ikke mindst ansvar for at handle derefter.«

Nikolas Rose spår, at de nye hjernevidenskaber får lige så stor betydning for det sociale, det politiske og vores personlige selvforhold i det 21. århundrede, som psykologien havde for forståelsen af mennesket i det 20. århundrede.

Og der er da ingen tvivl om, at hjernemennesket er i vælten. Hjerneforskning får i dag megen bevågenhed, også langt uden for videnskabens grænser. Som det fremgår af featureartiklen om kønsforskning, har den nye biologiske fortælling fået så bred appel, at Ekstra Bladet rapporterer om nye neurovidenskabelige landvindinger og refererer til akademiske tidsskrifter inden for *Neuroscience*.

I humaniora får den voksende viden om hjernen en blandet modtagelse. Der er dem, der mener, at hjerneforskningen truer humanioras eksistens. Der er dem, der mener, at hjerneforskning kan give svar på, hvordan mennesket bedst lærer i et klasseværelse. Og så er der de mange, der mener, at hjerneforskning kan bidrage til nye erkendelser om, hvad det vil sige at være – og udvikle sig – som menneske.

Selv tilhører jeg den sidste fløj, som ikke ser hjernemennesket som en trussel mod pædagogikken, men som et vigtigt bidrag til forståelsen af mennesket. Neurologien og den biologiske fortælling om mennesket aflyser ikke pædagogikkens fremtid, for – som vi kan læse i dette nummer af Asterisk – er hjernen og hjernemennesket ikke blot biologi, men også et kulturelt produkt. Hjernen er formbar, særligt hos små børn, men den former sig også gennem hele livet af kulturen og menneskene omkring den. ■

